

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

**Схвалено
Вченою радою СНУ імені Лесі Українки
протокол №__ від 2020р.**

**«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Ректор СНУ імені Лесі Українки
«__» _____ 2020 р.**

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»
ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА	«Економіка сталого розвитку»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	3-й (освітньо-науковий)
СТУПІНЬ	Доктор філософії
ОБСЯГ ПРОГРАМИ	49 кредитів ЄКТС

Розроблено науковим колективом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки у складі:

Павліха Наталія Володимирівна – гарант освітньо-наукової програми «Економіка сталого розвитку» спеціальності 051 «Економіка», доктор економічних наук, професор кафедри міжнародних економічних відносин та управління проектами;

Цимбалюк Ірина Олександрівна – член проектної групи, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та оподаткування;

Хомюк Наталія Леонідівна – кандидат економічних наук, науковий співробітник;

Войчук Максим Володимирович – кандидат економічних наук

ЗМІСТ

1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4-5
2	МЕТА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ	6
3	ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ	7-9
4	ВИКЛАДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ	10
5	КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»	11-15
6	НАУКОВА СКЛАДОВА	16
7	ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	16-18
8	ПЕРЕЛІК ТА ОБСЯГИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЕЛЕМЕНТІВ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ	19-21
9	ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	21

**1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА
(СПРЯМОВАНІСТЬ, ПРОФІЛЬ) ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ
ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ
«ЕКОНОМІКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ»
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 051 – ЕКОНОМІКА**

Освітньо-наукова програма «Економіка сталого розвитку» зі спеціальності 051 «Економіка» розроблена науковим колективом Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки відповідно до вимог чинного законодавства України та спрямована на підготовку фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для генерації нових ідей та здатності розв'язання комплексних економічних завдань теоретичного і прикладного характеру.

До аспірантури на конкурсній основі приймаються особи, які здобули вищу освіту магістра (спеціаліста). Загальний обсяг освітньо-наукової програми становить 49 кредитів Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС). Загальний термін навчання – 4 роки.

Програма встановлює:

- нормативний зміст навчання, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики доктор філософії за спеціальністю «Економіка»;
- перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії;
- термін навчання;
- нормативні форми атестації здобувачів даного ступеня вищої освіти.

Освітньо-наукова програма використовується для:

- підготовки фахівців третього освітньо-наукового рівня вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка»;
- розробки навчального плану та формування індивідуальних планів аспірантів;
- формування програм навчальних дисциплін, науково-дослідної та педагогічної практики;
- розробки засобів поточного, проміжного та підсумкового контролю знань.

Нормативні посилання:

Освітньо-наукова програма розроблена на основі наступних нормативних документів:

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

2. Наказ Міністерства освіти і науки України від 06.11.2015 р. № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». Перелік галузей знань і спеціальностей [Електронний ресурс]. – Режим доступу – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://news.yuristonline.com/laws/337656/5>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. №1187 від 30.12.2015 р. «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=248779880>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 «Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів» із змінами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF>

6. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

2. МЕТА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою програми є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка», здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки та напрямку сталого розвитку, державного управління, місцевого самоврядування і бізнесу, а також викладацької роботи у закладах вищої освіти.

Внаслідок виконання програми аспірант повинен:

- здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші відповідні компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності;
- оволодіти методологією наукової діяльності та навичками педагогічної роботи;
- провести власне дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;
- захистити дисертацію.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Кваліфікаційний рівень	Восьмий рівень Національної рамки кваліфікацій України
Ступінь, що присвоюється	Доктор філософії
Назва галузі знань	05 – «Соціальні та поведінкові науки»
Назва спеціальності	051 – «Економіка»
Обмеження щодо форм навчання	Денна, заочна
Кваліфікація в дипломі	Доктор філософії зі спеціальності 051 «Економіка»
Тип диплому	Перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра
Опис предметної області	<p>05 Соціальні та поведінкові науки/051 Економіка/ Економічна теорія; регіональна економіка; національна економіка; економіка бізнесу; сталий розвиток; економіка природокористування (20:20:20:20:20)</p> <p>Предмет (об'єкт) вивчення: – Закономірності становлення та функціонування національної економічної системи та її підсистем різного рівня в умовах сталого розвитку з урахуванням процесів глобалізації, міжнародної інтеграції і регіоналізації.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності визначати і розв'язувати комплексні економічні завдання науково-дослідного та практично-прикладного характеру на підґрунті системного засвоєння та критичного осмислення засад теоретико-методологічного, інформаційного й інструментального апарату економічних досліджень; оволодіння методами розробки й обґрунтування оптимальних рішень при формуванні та</p>

	<p>реалізації економічної політики та політики сталого розвитку.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області:</p> <ul style="list-style-type: none"> – суперечлива єдність соціально-економічних відносин, зв'язків та інститутів у контексті їх обумовленості відносинами вартості і власності в умовах сталого розвитку; – закони, рушійні сили та механізми еволюції соціально-економіко-екологічних систем; умови, чинники та засоби забезпечення їх динамічної рівноваги; – закономірності та принципи економічного забезпечення сталого розвитку, його інституційні засади, механізми реалізації; – етапи розвитку економічної теорії та філософії сталого розвитку; діалектичний взаємозв'язок концепції сталого розвитку й еволюції економічних шкіл та теоретичних підходів. <p>Методи, методики та технології:</p> <ul style="list-style-type: none"> – гносеологічні та теоретико-методологічні засади економічної науки; – науково-методичні та прикладні інструменти дослідження економічних явищ і процесів; – діалектика, системний аналіз, еволюціонізм, синергетика, компаративістика, статистичні методи досліджень, прогностичні та оптимізаційні економіко-математичні моделі.
Цільова аудиторія	Аспіранти за спеціальністю 051 «Економіка»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна
Основний фокус освітньо-наукової програми	Проведення досліджень в галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 Економіка. Ключові слова: економічна наука, економічна теорія, сталий розвиток, макроекономіка, мікроекономіка, національна економіка, регіональна економіка, економіка

	бізнесу, економіка природокористування
Особливості програми	Міждисциплінарний характер, унікальність
Прийом до аспірантури	За результатами складання вступних випробувань на конкурсній основі.
Нормативний термін навчання	4 роки
Обсяг освітньої складової ОНП	49 кредитів ЄКТС
Мова викладання	Державна
Узагальнений об'єкт діяльності	Наука, вища освіта, сфера державного управління, бізнес, некомерційні організації
Придатність випускників до працевлаштування	<p>Науковий співробітник; викладач з економічних дисциплін; економіст широкого профілю; фахівець із сталого розвитку.</p> <p>Робочі місця в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у ЗВО; в органах державного управління і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; дослідницьких наукових закладах, у сфері бізнесу тощо. Аспірантам, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 051 «Економіка», присвоюється кваліфікація «Доктор філософії у галузі соціальних та поведінкових наук за спеціальністю 051 «Економіка» (Doctor of Philosophy in Economics) з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію та додатку до диплому європейського зразка.</p>
Придатність випускників до подальшого навчання	Можливість продовжувати освіту на здобуття наукового ступеня доктора наук

4. ВИКЛАДАННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Навчання здійснюється на основі проблемно-орієнтованого підходу та самоосвіти у формі лекцій, семінарів, практичних занять, самостійної роботи, виконання проектів, консультацій з викладачами, опрацювання літератури в наукометричних базах Scopus, Web of Siense, а також інших сучасних фахових наукових публікацій. Освітній процес побудований на принципах особистісно орієнтованого навчання із застосуванням системного, компетентнісного, інтегративного підходів з елементами самонавчання та самоорганізації.

Форми навчання:

- лекції, семінари, практичні заняття, що вирізняються порівняно високою наукоємністю;
- консультації;
- науково-дослідна та педагогічна практика;
- елементи дистанційного (on-line, електронного) навчання.

Способи навчання:

- робота з науковою літературою, нормативно-законодавчою базою, статистичними та іншими інформаційними джерелами;
- використання інтерактивних освітніх технологій (інтенсифікації навчання на основі опорних структурно-логічних схем і знакових моделей, рівневої диференціації, модульно-блочного, корпоративного навчання тощо);
- оволодіння засадами критичного загальнотеоретичного пізнання; дослідницького та проектного мислення.

Система оцінювання охоплює письмові та усні екзамени, диференційований залік, есе, презентації, усні опитування, комп'ютерні тестування, захист самостійних проектів, контрольні роботи, проміжні звіти, атестації, захист педагогічної практики, захист дисертації.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 «ЕКОНОМІКА»

Під час навчання в аспірантурі у здобувача вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня має сформуватися **інтегральна компетентність** – здатність розв’язувати комплексні економічні завдання теоретичного та прикладного характеру в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Її складовими є наступні загальні та професійні компетентності (таблиці 5.1 та 5.2).

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 3. Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні.

ЗК 4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 6. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі.

ЗК 7. Здатність розробляти та управляти науковими проектами.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії, мотивування колективу до досягнення загальних цілей.

ЗК 9. Здатність ідентифікувати, формулювати, аналізувати і вирішувати проблеми.

ЗК 11. Здатність спілкуватися з фахівцями та експертами з інших галузей.

Таблиця 5.1

Фахові компетентності:

№	Зміст
ФК1	Здатність до критичного освоєння наукових досягнень сучасної економічної думки, за різноманітним економічним явищ і процесів виявляти загальні тенденції і закономірності функціонування й розвитку господарських систем.
ФК 2	Здатність аналізувати та прогнозувати макро- та мікроекономічні процеси на основі сучасних теоретико-методологічних підходів та інструментарію економічної науки.
ФК 3	Вміння відстоювати власну наукову позицію та ефективно трансформувати її з урахуванням конструктивних професійних зауважень і під впливом зміни об’єктивних реалій господарського

	життя.
ФК 4	Здатність генерувати нові інноваційні ідеї та підходи, оцінювати і виявляти перспективи подальших економічних досліджень.
ФК 5	Вміння здійснювати кваліфіковані наукові дослідження в галузі економіки, здобувати наукові результати, що містять нове знання та мають практичну значущість для усталеного розвитку національної економіки України та її окремих підсистем.
ФК 6	Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат та методологічний інструментарій сучасної економічної теорії для ідентифікації та ефективного вирішення актуальних економічних проблем, завдань сталого розвитку розвитку.
ФК 7	Здатність виявляти, формулювати та розв'язувати економічні проблеми в широкому міждисциплінарному контексті.
ФК 8	Уміння застосовувати базові математичні методи, системи та інформаційні технології для моделювання економічних об'єктів і процесів та оптимального вирішення на цій підставі різноманітних завдань в економіці.
ФК 9	Здатність виявляти, аналізувати та прогнозувати характер впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на реалізацію стратегій економічних суб'єктів та розвиток економічних систем.
ФК 10	Здатність до застосування економетричних методів дослідження для прогнозування та управління соціально-економіко-екологічними процесами.
ФК 11	Здатність виявляти нові перспективні напрями наукових розвідок, проводити самостійні дослідження комплексних соціально-економічних проблем та оприлюднювати їх результати у вигляді завершених наукових праць.
ФК 12	Вміння узагальнювати результати самостійних наукових досліджень, складати аналітичні звіти, оцінювати наукові результати крізь призму їх застосування в якості конкретних заходів економічної політики на мікро- і макрорівнях господарювання.

Програмні результати навчання:

Знання

ПРН 1. Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.

ПРН 2. Ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії.

ПРН 3. Знати праці провідних зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження.

ПРН 4. Знати принципи фінансування науково-дослідницької роботи та структуру кошторисів на її виконання, вміння підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію.

ПРН 5. Знати сучасний парадигмальний контекст еволюції світової економічної науки та філософії сталого розвитку.

ПРН 6. Знати методологічні принципи та методи економічного дослідження.

ПРН 7. Знати методологічні принципи та методи статистичного аналізу.

ПРН 8. Знати наукові принципи організації вибіркового обстеження та володіти методикою формування вибіркової сукупності і розрахунку вибірових характеристик.

ПРН 9. Знати методологічні принципи та методи економіко-математичного аналізу та моделювання.

ПРН 10. Знати сучасні методології розроблення стратегії економічного зростання та розвитку, інклюзивної економіки.

ПРН 11. Знати сучасні методи та методики комплексного мікро- та макроекономічного аналізу й моделювання процесів сталого розвитку.

Уміння

ПРН 12. Здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей.

ПРН 13. Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя.

ПРН 14. Уміння одержувати і поглиблювати ґрунтовні знання предметної області та розуміння професії.

ПРН 15. Ініціювати, організовувати та проводити комплексні дослідження в галузі наукової та інноваційної діяльності, які призводять до отримання нових знань.

ПРН 16. Вміти формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).

ПРН 17. Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки.

ПРН 18. Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.

ПРН 19. Аналізувати економічну інформацію, виявляючи та пояснюючи складні взаємозв'язки між об'єктами.

ПРН 20. Здійснювати моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.

ПРН 21. Здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.

ПРН 22. Визначати рівень об'єктивності фактологічної основи подій в різних видах джерел інформації, здійснювати узагальнюючий аналіз.

ПРН 23. Здійснювати розробку та використовувати інформаційні системи для аналізу та прогнозування економічних процесів.

ПРН 24. Визначати фактори впливу на економічні процеси, пропонуючи методи коригування сценаріїв їх розвитку.

ПРН 25. Вміти будувати схему причинно-наслідкового зв'язку між економічними подіями, виявленими в сучасних джерелах інформації.

ПРН 26. Проводити аналіз економіко-математичних моделей, перевіряти їх на адекватність та формулювати висновки щодо їх використання для обґрунтування ефективних управлінських рішень.

ПРН 27. Проводити аналіз існуючих методів статистичного аналізу, моделювання і прогнозування, перевірки статистичних гіпотез та обґрунтовувати можливість і порядок їхнього коректного застосування.

ПРН 28. Вміти застосовувати процедури гармонізації результатів різних статистичних спостережень.

ПРН 29. Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, аналізу інформації про соціально-економічні явища та процеси на рівні окремих суб'єктів господарювання.

ПРН 30. Уміти використовувати фундаментальні положення макро- та мікроекономіки.

ПРН 31. Уміти вдосконалювати та розробляти власні методики розрахунків соціально-економічних показників економічного зростання та розвитку.

ПРН 32. Уміти самостійно розробляти управлінські рішення з урахуванням чинників невизначеності для досягнення перспектив сталого розвитку.

ПРН 33. Надавати рекомендації щодо оптимального використання обмежених ресурсів для досягнення сталого розвитку та інклюзивного зростання.

Комунікація

ПРН 34. Спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.

ПРН 35. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих у фахових вітчизняних виданнях та виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.

ПРН 36. Фахово презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову у науковій, інноваційній та педагогічній діяльності.

ПРН 37. Працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії та професійного спілкування.

ПРН 38. Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; здійснювати публікацію джерел з дотриманням основних міжнародних та вітчизняних правил.

ПРН 39. Створювати робочі групи для розв'язання комплексних міждисциплінарних задач з залученням експертів різних галузей, формуючи сприятливий мікроклімат та чіткі правила комунікації всередині групи.

Автономія та відповідальність

ПРН 40. Ініціювати інноваційні комплексні проекти, лідерство в них та повну автономність під час їх реалізації.

ПРН 41. Діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо і на основі етичних норм та міркувань (мотивів).

ПРН 42. Саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень, дотримання академічної доброчесності та прийняття експертних рішень.

ПРН 43. Ухвалювати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ПРН 44. Ініціювати наукові проекти в галузі економіки, здійснювати лідерство та повну автономність під час їх реалізації.

ПРН 45. Критично оцінювати сучасні економічні процеси та процеси досягнення цілей сталого розвитку в країні та світі, визначати тенденції глобальних змін.

ПРН 46. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність, виявляти можливі гендерні та інші проблеми.

6. НАУКОВА СКЛАДОВА

Науково-дослідницька робота аспірантів є невід'ємною складовою підготовки висококваліфікованих фахівців, здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові та соціально- економічні завдання. Вона здійснюється за індивідуальним планом під керівництвом наукового керівника за підтримки та консультування з боку провідних фахівців відповідних відділів Інституту.

Основні тематичні напрями наукової діяльності здобувачів наукового ступеня зі спеціальності 051 «Економіка»:

Філософія та методологія економічних досліджень.

Механістичність неокласичної економічної науки та необхідність зміни моделі економіки в ХХ столітті.

Гносеологія та онтологія як світоглядні засади економічної науки. Неоліберальна економічна доктрина та розвиток постнеокласичної економічної науки. Антропоцентризм та природо центризм.

Фізичні межі економічного зростання та закон зростання людських потреб: проблеми вирішення протиріччя.

Економічні відносини та економічні системи. Закони господарського життя.

Концепція сталого розвитку світу та її організаційне забезпечення.

Економіка в просторових координатах біосфери та екологосоціогосподарська система держави.

Біосферний імператив сталого розвитку економіки та сутність просторової макроекономіки. Функції та завдання просторової макроекономіки.

Індикатори сталого розвитку світу: порівняльний аналіз.

Інституційні засади формування економіки сталого розвитку.

Основні проблеми та аспекти формування економіки сталого розвитку світу.

Цілі сталого розвитку та їх характеристика. Національні інтереси та пріоритети сталого розвитку в Україні.

Індикатори та індекси сталого розвитку Індекси соціального, економічного і екологічного вимірів

Економічний розвиток та економічне зростання. Фактори економічного зростання і сталий розвиток

Досягнення цілей сталого розвитку в сфері бізнесу.

Фінансово-економічні проблеми забезпечення сталого розвитку підприємств

Проблеми управління сталим розвитком у сучасних умовах на вітчизняних підприємства. Реформування торгівлі на основі концепції сталого розвитку

Соціально-економічні та кібернетичні моделі суспільства.
Системи економічних потреб та інтересів. Суспільний вибір.
Теоретико-методологічні засади економічної статистики і динаміки,
економічної рівноваги і сталого розвитку господарської системи.
Інноваційно-інвестиційні чинники економічного розвитку.
Людина в системі суспільного господарювання. Проблеми соціалізації
економічних відносин.
Теоретико-методологічні проблеми товарного виробництва та
функціонування ринкових відносин.
Економічні відносини вартості і власності.
Теорія грошей і товарно-грошового обігу.
Капітал, його природа та форми. Доходи на капітал.
Відносини між працею та капіталом, їх еволюція. Теорія заробітної
плати.
Екологічні проблеми суспільного господарювання.
Аграрні відносини та сільський розвиток. Рентні доходи та їх розподіл
Теорії підприємництва, його види та функції.
Теорія попиту та пропозиції. Ціноутворення.
Теорія ринкових структур.
Взаємозв'язок і взаємодія ринків, їх збалансованість.
Економіка приватного сектора. Теорія фірми і домогосподарства.
Соціально-економічні інститути господарської системи. Інституційні
трансформації. Інституціональна економіка.
Сукупний попит та сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.
Макроекономічна нестабільність: кризи, інфляція та безробіття.
Заощадження, споживання й інвестиції.
Відносини суспільного відтворення. Циклічний характер економічного
розвитку.
Економічна інтеграція та її ефекти.
Економічна глобалізація та регіональна інтеграція.
Держава як суб'єкт господарювання. Соціально-економічна політика, її
форми, методи, інструменти.
Взаємозв'язок економічної теорії й історії економічної думки.
Генезис світової та вітчизняної економічної думки.
Історія розвитку провідних економічних теорій у XX-XXI столітті.
Економічна думка України в контексті еволюції світової та європейської
думки.
Теоретико-методологічні проблеми математичного моделювання
соціально-економічних систем.
Моделі та методи програмно-цільового управління економічними
системами і процесами.
Математичні моделі економічної динаміки. Прогнозування тенденцій і
показників розвитку економічних систем і процесів.
Моделювання балансових пропорцій і показників економіки.

Системний аналіз економічних процесів.

Моделі і методи формування раціональних організаційно-економічних структур і систем управління в економіці.

Аналіз, оцінка, моделювання та оптимізація ризику в економіці.

Системи підтримки прийняття рішень.

Зелена економіка. Ресурсноефективне виробництво та еко-інновації як рушії «зеленої» трансформації

На виконання дисертаційної роботи доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» покладається основна дослідницька та фахова кваліфікаційна функція, яка полягає у здатності аспіранта здійснювати самостійний науковий пошук, вирішувати актуальні загальнотеоретичні і прикладні наукові завдання, робити узагальнення наукових результатів у вигляді висновків, положень наукової новизни як власного внеску у розвиток сучасної економічної науки і господарської практики.

8. ПЕРЕЛІК ТА ОБСЯГИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, ЕЛЕМЕНТІВ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ

Термін навчання за програмою аспірантури – 4 роки. У разі дострокового засвоєння освітньо-наукової програми та успішного захисту дисертації аспірантові присуджується науковий ступінь незалежно від терміну навчання в аспірантурі. Загальний обсяг освітньо-наукової програми – 60 кредитів ЄКТС. Програма містить освітню та науково-дослідну складові. Освітня складова програми передбачає виділення дисциплін загальної та спеціальної підготовки з поділом останніх на обов'язкові (нормативні) та вибіркові. У таблиці 8.1 наведений розподіл змісту освітньої складової програми з урахуванням навчального часу та кількості кредитів ЄКТС.

Таблиця 8.1

Розподіл годин освітньої складової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 051 «Економіка»

Назва циклу дисциплін	Академічні години/кредити ЄКТС	Питома вага, у % до загальної обсягу освітньої складової ОНП
I. Цикл нормативної частини, в т.ч.:	870/29	59 %
1.1. Цикл нормативних дисциплін підготовки	690/23	47%
1.2. Цикл дисциплін вільного вибору	180/6	12%
II. Цикл професійної наукової підготовки	540/18	37%
2.1. Цикл професійної наукової підготовки	360/12	25%
2.2. Цикл дисциплін вільного вибору	180/6	12%
III. Цикл практичної підготовки	60/2	4%
Всього:	1470/49	100%

Дисципліни, які формують загальні компетентності аспіранта та спрямовані на набуття універсальних навичок дослідника, викладаються під час першого року навчання.

Обов'язкові дисципліни, які формують професійні програмні компетентності та забезпечують здобуття поглиблених знань зі спеціальності, викладаються у першому семестрі другого року навчання. Дисципліни вільного вибору аспіранта, що відображають його наукові інтереси та дозволяють отримати додаткові фахові знання за напрямком дисертаційного дослідження, викладаються у другому семестрі другого року навчання.

Нормативний зміст освітньої складової освітньо-наукової програми, наведено у таблиці 8.2.

Науково-дослідна та педагогічна практика є невід'ємною складовою освітньо-наукової програми. Її метою є формування та закріплення дослідницьких та педагогічних навичок для становлення аспіранта як науковця та викладача вищої школи.

Таблиця 8.2

Нормативний зміст освітньої складової освітньо-наукової програми

№ з/п	Освітні компоненти освітньо-наукової програми	Обсяг кредитів	Години
I. Цикл нормативної частини, в т.ч.:			
1.1. Цикл нормативних дисциплін підготовки			
1	Іноземна мова	8	240
2	Планування та стандарти наукової діяльності	3	90
3	Філософія та методологія науки	6	180
4	Промоція наукового продукту та управління проектами	3	90
5	Сучасні методи викладання у вищій школі	3	90
1.2. Цикл дисциплін вільного вибору			
1	Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами	3	90
2	Академічна риторика		
3	Сучасні інформаційні технології	3	90
4	Реєстрація прав інтелектуальної власності		
II. Цикл професійної наукової підготовки			
2.1. Цикл професійної наукової підготовки			
1	Філософія сталого розвитку та сучасні економічні теорії	3	90
2	Економічне зростання та розвиток	3	90
3	Інклюзивна економіка	3	90
4	Політична економіка інститутів та розвитку	3	90
2.2. Цикл дисциплін вільного вибору			
1	Мікроекономічний аналіз та моделювання процесів сталого розвитку	3	90
2	Макроекономічний аналіз та моделювання процесів сталого розвитку		
3	Тематичний курс з магістерської програми за вибором	3	90
III. Цикл практичної підготовки			
1	Педагогічна практика	2	60

Науково-дослідна складова освітньо-наукової програми передбачає: участь у наукових конференціях, підготовку та публікацію статей у наукових

фахових виданнях, виконання дисертаційної роботи, участь у методологічних наукових семінарах тощо.

Протягом навчання аспірант зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема, здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань у галузі науково-дослідної та професійної діяльності, оволодіти методикою педагогічної діяльності, виконати самостійне наукове 16 дослідження, результати якого мають наукову новизну та практичну значущість, захистити дисертацію.

Організація навчання за програмою припускає академічну мобільність аспіранта, можливість стажування, відряджень тощо на основі відповідних грантів та угод.

9. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Моніторинг якості освіти та наукової діяльності, а також ступеня виконання аспірантами основних завдань індивідуального плану згідно положень освітньо-наукової програми здійснюється на підставі результатів: поточного, проміжного та підсумкового контролю навчальної складової програми; щоквартальних та річних звітів аспірантів з науково-дослідної роботи на засіданнях відповідних підрозділів університету.